

Konkluzje Rady w sprawie przeciwdziałania kryzysowi wywołanemu przez COVID-19 w kształceniu i szkoleniu

(2020/C 212 I/03)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PODKREŚLAJĄC, ŻE:

1. Pandemia COVID-19 wpływa na systemy kształcenia i szkolenia na całym świecie i w całej Unii i wywiera na nie bezprecedensową presję. Powoduje poważne zmiany w uczeniu się, nauczaniu, komunikowaniu i współpracy wewnątrz naszych społeczności edukacyjnych i pomiędzy nimi. Skutki tego odczuwają osoby uczące się ⁽¹⁾, ich rodziny, nauczyciele, trenerzy, kadra kierownicza instytucji, a także ogół społeczeństwa.
2. Od początku pandemii państwa członkowskie i instytucje edukacyjne podejmują znaczne wysiłki, by zapewnić bezpieczeństwo i dobrostan osób uczących się i kadry oraz kontynuację uczenia się i nauczania, tak by chronić prawo do edukacji.
3. W reakcji na tę wyjątkową sytuację większość państw członkowskich podjęła decyzję o powszechnym fizycznym zamknięciu instytucji edukacyjnych, a jednocześnie szybko uruchomiła alternatywne rozwiązania i wsparcie, w szczególności rozwiązania cyfrowe, by umożliwić uczenie się i nauczanie na odległość. Zmiana ta pociąga za sobą rozmaite wyzwania dla systemów kształcenia i szkolenia oraz interesariuszy w państwach członkowskich, w szczególności dla osób uczących się i ich rodzin, nauczycieli i trenerów, a zarazem stała się dla nich cennym doświadczeniem edukacyjnym i dodatkowo przyspieszyła transformację cyfrową instytucji edukacyjnych.
4. W tych nadzwyczajnych okolicznościach widać niezwykłą współpracę między państwami członkowskimi, które okazują solidarność i wzajemne wsparcie w czasach kryzysu, regularnie wymieniając informacje o sytuacji i wyzwaniach występujących w poszczególnych państwach oraz o przewidywanych lub już wdrożonych krajowych środkach i planach, a także, w miarę możliwości, dzieląc się w sposób otwarty zasobami edukacyjnymi.

ŚWIADOMA, ŻE:

5. Na początku kryzysu, gdy instytucje edukacyjne w większości państw członkowskich nadal działały zwykłym trybem, skupiano się na zapewnieniu bezpieczeństwa osób uczących się i kadry, m.in. poprzez wprowadzenie środków ochrony i higieny oraz przekazywanie informacji i wskazówek, z wykorzystaniem współpracy między krajowymi organami edukacyjnymi a organami ochrony zdrowia.
6. Wraz z rozwojem sytuacji i coraz powszechniejszym fizycznym zamykaniem instytucji edukacyjnych w większości państw członkowskich, aby zapewnić kontynuację procesu uczenia się, państwa członkowskie, instytucje edukacyjne oraz właściwi interesariusze podejmują znaczne wysiłki, by dostosować i przygotować treści edukacyjne i zapewnić ich wykorzystanie w kształceniu na odległość. Działania te wspierane są odpowiednimi wytycznymi, a także sprawnym zarządzaniem, stałym monitorowaniem, bieżącymi usprawnieniami oraz zmianami legislacyjnymi, zgodnie z warunkami krajowymi. W tym kontekście państwa członkowskie, a także instytucje edukacyjne mogły mieć różne sytuacje wyjściowe, jeśli chodzi o gotowość cyfrową systemów kształcenia i szkolenia, w tym dostępność narzędzi i materiałów do cyfrowego uczenia się, oraz jeśli chodzi o przygotowanie nauczycieli i trenerów do prowadzenia nauczania na odległość.
7. Jednym z głównych wyzwań jest kwestia zapewnienia włączenia i równych szans na dobrej jakości kształcenie na odległość. Niektórym osobom uczącym się, a także nauczycielom, trenerom i rodzinom może brakować umiejętności cyfrowych, dostępu do technologii lub internetu, co bywa poważną przeszkodą, zwłaszcza dla osób uczących się ze środowisk defaworyzowanych oraz z obszarów wiejskich i oddalonych, a także z obszarów wysoce zurbanizowanych. Ponadto istnieją osoby uczące się o specjalnych potrzebach edukacyjnych, wymagające doradztwa i dodatkowego

⁽¹⁾ Do celów niniejszego dokumentu termin *osoba ucząca się* został użyty w szerszym znaczeniu, jako odnoszący się do osób uczących się w ramach wszystkich rodzajów i poziomów kształcenia i szkolenia, w tym wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, kształcenia ogólnego, kształcenia i szkolenia zawodowego, edukacji dorosłych i szkolnictwa wyższego.

wsparcia w uczeniu się. Zamknięcie instytucji edukacyjnych jest też szczególnym wyzwaniem dla osób uczących się znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, które częściej żyją w gospodarstwach domowych niesprzyjających nauce w domu, lub dla osób, które w zwykłych okolicznościach uprawnione są do darmowych posiłków szkolnych, oraz dla osób zagrożonych wczesnym kończeniem nauki.

8. Instytucje edukacyjne są nie tylko miejscem, w którym ludzie uczą się, nauczają i szkolą; zapewniają one także bezpieczne otoczenie i dają poczucie przynależności do struktury, poczucie wspólnoty oraz możliwości socjalizacji. Z uwagi na niepokój i stres wynikające z obawy przed pandemią oraz z izolacji społecznej, która jest szczególnie trudna dla osób doświadczających przemocy domowej lub narażonych na przemoc domową, ważne jest, by na różne sposoby docierać do tych osób, a także zapewniać wsparcie psychologiczne i emocjonalne, z myślą o dobrostanie oraz kondycji fizycznej i psychicznej osób uczących się, a także ich rodzin, nauczycieli i trenerów.
9. Nauczyciele i trenerzy musieli szybko przestawić się z nauczania opartego na kontakcie osobistym na nauczanie prowadzone na odległość. Jako że nie wszyscy nauczyciele i trenerzy⁽²⁾ mieli doświadczenie, pewność siebie, wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne do zorganizowania i skutecznego prowadzenia nauczania na odległość, potrzebne okazały się dodatkowe, ukierunkowane szkolenia. Zaangażowanie nauczycieli i trenerów często wykracza poza prowadzenie zajęć i obejmuje dodatkowe wysiłki służące zapewnieniu postępów i dobrostanu osób uczących się. Potrzeba szybkiego dostosowania się do nowego środowiska pracy może wiązać się z dodatkowym obciążeniem pracą, a przez to niekorzystnie wpływać na równowagę między życiem zawodowym a prywatnym nauczycieli i trenerów. W tych okolicznościach nauczyciele i trenerzy oraz personel pomocniczy wykazują się godnymi podziwu zaangażowaniem i kreatywnością, a także otwartością na współpracę, współtworzenie i wzajemne uczenie się.
10. Zwrot ku cyfrowemu nauczaniu i uczeniu się odgrywa istotną rolę w umożliwieniu kontynuacji procesu uczenia się, edukacja cyfrowa nie może jednak w pełni zastąpić dobrej jakości nauczania i uczenia się opartego na kontakcie osobistym. Ponadto to nagłe przejście na cyfrowe nauczanie i uczenie się w wielu przypadkach było raczej rozwiązaniem awaryjnym, a nie zaplanowanym optymalnym sposobem zapewniania powszechnego cyfrowego kształcenia na odległość. Niektórzy nauczyciele i trenerzy nauczali przez internet po raz pierwszy i choć ich odporność i zdolność przystosowania się do nowych warunków zasługują na pochwałę, cyfrowe nauczanie i uczenie się na odległość, które ma miejsce w kontekście COVID-19, niekoniecznie należy uznawać za ogólny standard tego rodzaju edukacji.
11. Istnieje potrzeba ściślejszej współpracy między rodzinami osób uczących się a nauczycielami i trenerami oraz większego zaangażowania na rzecz umożliwienia kształcenia na odległość. Rodzicom i opiekunom pracującym z domu niełatwo jest pogodzić pracę zawodową z pomaganiem dzieciom w nauce i opieką nad nimi. Rodzice i opiekunowie, którzy nie są w stanie pracować z domu, stoją przed dodatkowym wyzwaniem, jakim jest znalezienie opieki dziennej dla młodszych dzieci.
12. Wyjątkowo trudnym zadaniem w kontekście kształcenia na odległość jest realizacja praktycznych elementów programów nauczania. Ma to szczególne znaczenie w kształceniu i szkoleniu zawodowym, gdzie praktyczne uczenie się stanowi znaczną część programów nauczania. W kształceniu i szkoleniu zawodowym osoby uczące się mogły spotkać się z dodatkowymi trudnościami, gdyż kryzys dotknął wielu pracodawców zaangażowanych w uczenie się oparte na pracy i przygotowanie zawodowe. Jako że praktykanci są w niektórych przypadkach zdani na pensję i wynagrodzenie wypłacane przez pracodawców, miało to wpływ na ich źródło utrzymania.
13. Zdarza się, że dorosłym osobom uczącym się, zwłaszcza tym o niskich umiejętnościach, brakuje umiejętności cyfrowych niezbędnych do uczestnictwa w cyfrowym uczeniu się, co może wpływać na ich możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji.
14. Jednym z największych wyzwań jest obecnie wystawianie ocen i klasyfikacja, przy czym niektóre państwa członkowskie zachęcają do skupienia się na ocenianiu formatywnym i do uwzględniania faktu, że uczenie się przebiega w nietypowych warunkach. Wiąże się z tym wyzwanie, jakim jest zorganizowanie pomyślnego zakończenia roku szkolnego i akademickiego, co jest szczególnie istotne w kontekście egzaminów końcowych i uzyskania świadectw i dyplomów, gdyż ma wpływ na rekrutację na różnych poziomach kształcenia i szkolenia. W tym względzie wymiana informacji, współpraca i dialog między odpowiednimi interesariuszami kształcenia i szkolenia, w tym organami ds. zapewniania jakości oraz uznawalności i partnerami społecznymi, może stanowić podstawę użytecznego skoordynowanego podejścia. Może być to szczególnie przydatne podczas podejmowania decyzji co do warunków rekrutacji w instytucjach szkolnictwa wyższego, z należyтым poszanowaniem autonomii tych instytucji i z należyтым uwzględnieniem warunków krajowych.

(²) Według przeprowadzonego przez OECD badania TALIS (2018) mniej niż 40 % nauczycieli czuje się dobrze przygotowanych do wykorzystywania ICT w nauczaniu.

15. Pandemia wpłynęła także na możliwości w zakresie europejskiej i międzynarodowej mobilności edukacyjnej. Ponieważ wiele instytucji edukacyjnych zostało zamkniętych, osoby uczące się uczestniczące w mobilności napotykały rozmaite trudności związane z kontynuacją swojego okresu mobilności, dostępem do zakwaterowania i opieki zdrowotnej, uprawnieniami do wsparcia finansowego i stypendiów czy powrotem do kraju pochodzenia. Osoby uczące się uczestniczące w mobilności mogą też doświadczyć trudności społeczno-ekonomicznych na skutek wywołanego przez COVID-19 kryzysu na rynku pracy.
16. Wiele projektów w ramach Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności zostało przesuniętych w czasie lub odwołanych, a w przypadkach, gdy wcześniej zaplanowano mobilność, zachęca się do współpracy wirtualnej.
17. Poza niezbędnymi inwestycjami służącymi zaradzeniu skutkom zdrowotnym i społeczno-gospodarczym kryzysu istotne jest skoncentrowanie obecnych priorytetów inwestycyjnych na kształceniu i szkoleniu. W tym względzie kluczowe jest uznanie, że wysokiej jakości kształcenie i szkolenie w decydujący sposób przyczyniają się do dobrostanu oraz osobistego i zawodowego rozwoju obywateli, a także do odporności społeczeństwa i gospodarki, a więc mają one do odegrania ważną rolę w odbudowie. Należy to uwzględnić przy opracowywaniu europejskiego planu odbudowy.

UZNAJĄC, ŻE:

18. W celu przezwyciężenia tych trudności i mając na względzie warunki krajowe, państwa członkowskie i ich instytucje edukacyjne szybko wprowadziły liczne środki, takie jak:
  - opracowywanie i rozpowszechnianie, na szczeblu krajowym lub instytucjonalnym, dobrej jakości treści, materiałów i praktyk edukacyjnych przystosowanych do kontekstu kształcenia na odległość,
  - wspieranie wirtualnego środowiska edukacyjnego, umożliwianie korzystania z istniejących platform e-learningowych (lub rozwijanie nowych) i stosowania elektronicznych narzędzi pracy zespołowej,
  - wykorzystanie telewizji i innych mediów do dostarczania treści edukacyjnych,
  - przygotowanie szeregu wytycznych i instrukcji dotyczących sposobu uczestniczenia w uczeniu się na odległość i prowadzenia nauczania na odległość, na przykład dotyczących bezpiecznego stosowania narzędzi cyfrowych i dokonywania oceny online,
  - zapewnienie ukierunkowanych możliwości doskonalenia zawodowego nauczycieli i trenerów oraz innych członków kadry pedagogicznej,
  - identyfikowanie osób uczących się, które nie są w stanie uczestniczyć w kształceniu na odległość oraz pomaganie im poprzez zapewnienie niezbędnego sprzętu i dostępu do internetu, w szczególności osobom z obszarów i środowisk odizolowanych geograficznie lub defaworyzowanych pod względem społeczno-ekonomicznym, a także poprzez dystrybuowanie, w razie potrzeby, drukowanych materiałów edukacyjnych,
  - zapewnienie ukierunkowanego wsparcia osobom uczącym się o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
  - ułatwienie dostępu do treści cyfrowych w bibliotekach,
  - zapewnienie posiłków osobom uczącym się ze środowisk defaworyzowanych pod względem społeczno-ekonomicznym,
  - oferowanie różnych form wsparcia psychologicznego osobom uczącym się, rodzinom, nauczycielom i trenerom,
  - zapewnienie opieki dziennej młodszym dzieciom, których rodzice i opiekunowie, zwłaszcza kluczowi pracownicy w sektorach krytycznych, np. w służbie zdrowia, nie są w stanie pracować z domu,
  - zapewnienie różnych rodzajów wsparcia zarówno przyjeżdżającym, jak i wyjeżdżającym osobom uczącym się uczestniczącym w mobilności edukacyjnej,
  - regularne zapewnianie informacji osobom uczącym się, nauczycielom i trenerom, instytucjom edukacyjnym, rodzinom i innym odpowiednim interesariuszom,
  - rozwijanie współpracy z organami lokalnymi i regionalnymi oraz organizacjami pozarządowymi, a także z przedsiębiorstwami, w tym przedsiębiorstwami telekomunikacyjnymi, dostawcami internetu i wydawcami, którzy w pewnych przypadkach nieodpłatnie zapewнили materiały i narzędzia,
  - wspieranie i pobudzanie, w miarę możliwości, wychowania fizycznego i aktywności fizycznej z zastosowaniem środków ostrożności.

19. W odpowiedzi na kryzys wywołany przez COVID-19 Komisja umożliwiła elastyczniejsze podejście do realizacji programu Erasmus+ oraz zapewniła praktyczne porady skierowane do jego uczestników i do agencji narodowych programu. Ponadto, w uzupełnieniu wysiłków podejmowanych w Radzie, Komisja zapewniła dalsze możliwości prowadzenia współpracy i wymiany informacji między państwami członkowskimi.
20. W miarę rozwoju sytuacji i w związku z ewentualnym znoszeniem obostrzeń na zalecenie organów ochrony zdrowia pojawiają się kolejne pytania co do ponownego otwarcia instytucji edukacyjnych, a także przedsiębiorstw zapewniających uczenie się oparte na pracy, w tym co do środków organizacyjnych i środków bezpieczeństwa, w szczególności w zakresie dystansowania społecznego, dezynfekcji i higieny. W tym kontekście niektóre z wyzwań dotyczą wystarczających zasobów ludzkich, a także gotowości i ciągłości działania placówek edukacyjnych, zwłaszcza tego, czy wdrożenie niezbędnych środków jest w nich wykonalne.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI I STOSOWNIE DO WARUNKÓW KRAJOWYCH:

21. Nadal wymieniały się informacjami, doświadczeniami i najlepszymi praktykami w kwestii tego, jak najlepiej dostosować kształcenie i szkolenie do bieżącej sytuacji, w zależności od dalszego rozwoju wydarzeń w związku z kryzysem wywołanym przez COVID-19, w tym w kwestii różnych środków dotyczących ponownego otwierania instytucji edukacyjnych, z myślą o zapewnieniu równości, sprzyjaniu dobrostanowi osób uczących się i kadry oraz oferowaniu wsparcia psychologicznego. W tym względzie powinny sprzyjać usprawnionemu i spójnemu przepływowi informacji i optymalnie wykorzystywać istniejące sieci.
22. W odniesieniu do ponownego otwarcia instytucji edukacyjnych i zgodnie z warunkami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi podjęły niezbędne środki, by zapewnić bezpieczeństwo osób uczących się i kadry, w tym odpowiednie warunki sanitarne i higieniczne, oraz wznowić uczenie się i nauczanie oparte na kontakcie osobistym, zapewniając przy tym równe szanse.
23. W oparciu o dotychczasowe doświadczenia i wnioski płynące z kryzysu wywołanego przez COVID-19 i mając na względzie potencjalne długoterminowe skutki kryzysu dla przyszłości kształcenia i szkolenia, przeanalizowały możliwości w zakresie innowacji i podjęły dalsze wysiłki w celu przyspieszenia transformacji cyfrowej systemów kształcenia i szkolenia oraz, w stosownych przypadkach, zwiększyły potencjał cyfrowy instytucji edukacyjnych i niwelowały przepaść cyfrową.
24. Biorąc pod uwagę doświadczenia i wnioski płynące z kryzysu wywołanego przez COVID-19, wspierały dalsze rozwijanie umiejętności i kompetencji cyfrowych przez nauczycieli i trenerów, z myślą o umożliwieniu nauczania i dokonywania oceny w cyfrowym środowisku edukacyjnym.
25. Z należytych poszanowaniem autonomii instytucjonalnej rozważyły możliwość włączenia wysokiej jakości cyfrowego uczenia się jako elementu oferty kształcenia i szkolenia w ramach wszystkich poziomów i rodzajów kształcenia i szkolenia. Czyniąc to, powinny zwrócić uwagę na dostosowanie narzędzi cyfrowych do wieku i specjalnych potrzeb osób uczących się, a także na zgodność z zasadami ochrony danych, prywatnością, względami etycznymi oraz wymogami bezpieczeństwa i cyberbezpieczeństwa.
26. Rozważyły możliwość usprawnienia nauczania i uczenia się poprzez monitorowanie i ocenę oparte na eksploracji danych edukacyjnych (*data mining*) skupiającej się na istniejących danych, poprzez analizę procesów uczenia się i wykorzystanie sztucznej inteligencji, z należytych uwzględnieniem zgodności z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (UE) 2016/679.
27. Oferując możliwości uczenia się na odległość, cyfrowego uczenia się i mieszane uczenie się, zwróciły dodatkową uwagę na zapewnienie równych szans i stałego dostępu do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia osobom uczącym się niezależnie od wieku, dbanie o jakość oraz sprzyjanie walidacji i uznawalności efektów uczenia się. Potwierdzając prawo do edukacji, dbały szczególnie o to, by zapobiegać ewentualnemu nasileniu się zjawiska wczesnego kończenia nauki na skutek kryzysu wywołanego przez COVID-19.

28. W celu złagodzenia negatywnego wpływu kryzysu wywołanego przez COVID-19 na mobilność fizyczną i współpracę transgraniczną zachęcały do wykorzystywania wirtualnych możliwości w zakresie mobilności i współpracy.
29. Współpracowały przy usuwaniu przeszkód w transgranicznej mobilności edukacyjnej związanych z COVID-19, uwzględniając możliwe konsekwencje różnych podejść do oceniania, ewentualnie opóźnionych lub odwołanych egzaminów i opóźnionej rekrutacji, które mogą negatywnie wpływać na możliwości mobilności edukacyjnej w kolejnych latach.
30. Współpracowały, by zagwarantować możliwości kształcenia osobom uczącym się, które codziennie przemierzają się między sąsiednimi państwami członkowskimi, zwłaszcza w przypadku przedłużonego zamknięcia granic.
31. Wspierały dalsze rozwijanie infrastruktury cyfrowej, a także umiejętności i kompetencji cyfrowych, poprzez wykozystanie finansowania dostępnego w ramach unijnych programów i funduszy, w szczególności programu Erasmus+, Europejskiego Korpusu Solidarności oraz europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, programu wspierania reform strukturalnych oraz programów zastępujących wcześniej wymienione, a także nowego programu „Cyfrowa Europa”.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY ZGODNIE ZE SWOIMI KOMPETENCJAMI I Z NALEŻYTYM UWZGLĘDNIENIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

32. Przeprowadziła badanie na temat skutków pandemii COVID-19 oraz na temat dotychczasowych doświadczeń i wniosków dotyczących różnych poziomów kształcenia i szkolenia, skupiając się na uczeniu się i nauczaniu na odległość oraz potencjale cyfrowym systemów kształcenia i szkolenia w państwach członkowskich, a także by rozpowszechniła wyniki tego badania; badanie to posłużyło do wzmocnienia kształtowania polityki na szczeblu krajowym w oparciu o merytoryczne informacje i do zacieśnienia współpracy na szczeblu Unii, z myślą o budowaniu odporności i gotowości pozwalających szybko, skutecznie i właściwie reagować na przyszłe kryzysy.
33. Podczas opracowywania wniosku dotyczącego europejskiego planu odbudowy, uznała kształcenie i szkolenie za jeden z czynników transformacji przyczyniający się do skutecznej odbudowy oraz uznała potrzebę inwestowania w kształcenie i szkolenie, zwłaszcza w kontekście edukacji cyfrowej, w tym w infrastrukturę i umiejętności cyfrowe.
34. Wspierała państwa członkowskie w zapewnianiu możliwości inwestowania w trwałą infrastrukturę edukacyjną, zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem, uwzględniając przy tym także zdolności potrzebne do zagwarantowania bezpieczeństwa i niezbędnych środków organizacyjnych w odpowiedzi na kryzys wywołany przez COVID-19.
35. Rozwijając europejski obszar edukacji oraz strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na okres po 2020 r., nowy Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej oraz zaktualizowany program na rzecz umiejętności, uwzględniła doświadczenia i wnioski płynące z kryzysu wywołanego przez COVID-19 dotyczące cyfrowej transformacji systemów kształcenia i szkolenia, szczególną uwagę zwracając na jakość i na wyzwania społeczne, takie jak zapewnienie włączenia i równych szans, promowanie spójności i zwalczanie dezinformacji.
36. Nadal ułatwiała wymianę informacji na temat wyzwań stojących przed państwami członkowskimi i podejmowanych przez nie środków, w tym poprzez łączenie baz danych zawierających otwarte zasoby edukacyjne, a także poprzez zwiększanie dostępu do tych baz i ich dostępności, tak by ułatwić dzielenie się różnymi metodologiami, narzędziami i materiałami w zakresie kształcenia na odległość. W tym kontekście skorzystała z istniejących możliwości, oferowanych m.in. przez eTwinning, europejską platformę internetową dla szkół *School Education Gateway* i ePlatformę na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (EPALE). Propagowała stosowanie narzędzi do samooceny, takich jak SELFIE i HEInnovate, w celu wsparcia potencjału cyfrowego i transformacji cyfrowej szkół i instytucji szkolnictwa wyższego.
37. Przedstawiła i rozpowszechniła wśród państw członkowskich dalsze praktyczne informacje na temat możliwości w zakresie finansowania potrzeb systemów kształcenia i szkolenia z myślą o złagodzeniu skutków pandemii COVID-19, które to możliwości zapewniane są w ramach inicjatyw inwestycyjnych w odpowiedzi na koronawirusa (CRII i CRII+) oraz innych odpowiednich mechanizmów finansowania.
38. Nadal regularnie dzieliła się z interesariuszami i organami wykonawczymi programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności informacjami na temat możliwości elastycznych rozwiązań w zakresie realizowania mobilności edukacyjnej i projektów w kontekście kryzysu wywołanego przez COVID-19.

39. Wraz z państwami członkowskimi zbadała sposoby zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w okresie, gdy fizyczna mobilność jest ograniczona, poprzez umożliwienie, w stosownych przypadkach, elastyczności w zakresie realokacji niewykorzystanych funduszy pomiędzy działaniami w ramach programu Erasmus+.
  40. Wspierała państwa członkowskie w dalszym rozwijaniu praktyk w zakresie edukacji cyfrowej i możliwości cyfrowego kształcenia i szkolenia, a także w zaradzaniu wpływowi kryzysu wywołanego przez COVID-19 na grupy osób uczących się znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, poprzez wykorzystanie dostępnych możliwości w ramach programu Erasmus+.
  41. Rozpowszechniała odpowiednie materiały i narzędzia – w tym w zakresie współpracy wirtualnej – będące rezultatem projektów w ramach programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności oraz działań europejskich i krajowych koalicji na rzecz umiejętności cyfrowych i zatrudnienia i mogące, w duchu solidarności między państwami członkowskimi, stanowić użyteczne dodatkowe wsparcie w odpowiedzi na kryzys wywołany przez COVID-19, a także by promowała stosowanie takich materiałów i narzędzi.
  42. We współpracy z państwami członkowskimi i z należyтым poszanowaniem autonomii instytucjonalnej i kontekstów krajowych rozpoczęła prace nad środkami służącymi usunięciu przeszkód związanych z COVID-19 i wznowieniu korzystania z możliwości transgranicznej mobilności edukacyjnej po zakończeniu kryzysu wywołanego przez COVID-19, w tym poprzez dostarczenie jasnych wskazówek, w jaki sposób ułatwiać możliwości mobilności edukacyjnej w ramach Erasmus+.
  43. Promowała dobrej jakości mobilność i współpracę wirtualną oraz wspierała rozwijanie mobilności mieszanej w ramach programu Erasmus+, mając na względzie to, że mobilność wirtualna, choć nie jest w stanie zastąpić mobilności fizycznej, ma do odegrania istotną rolę uzupełniającą.
  44. Ścisłe współpracowała z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Rada Europy, UNESCO i OECD w zakresie dostarczania i rozpowszechniania informacji dotyczących wpływu COVID-19 na kształcenie i szkolenie.
-